

ВІЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФИЦІАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА

№

78.

KURYER WILENSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, 7-го Октябрѣ.—1847—Wilno. WTOREK, 7-go Października.

ВНУТРЕННЯЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 2-го Октябрѣ.

Государь Императоръ, при произведенномъ 16-го Сентября, въ десять часовъ утра, въ Елисаветградѣ, линейномъ ученьи войскамъ 5-го Пѣхотнаго Корпуса съ 5-ю Легкою Кавалерійскою Дивизією, изволилъ найти оныя въ отличномъ во всѣхъ отношеніяхъ порядкѣ и устройствѣ.

17-го числа, въ одиннадцать часовъ утра, Его Императорское Величество, осматрѣвъ Нарвскій Егерскій Полкъ, присутствовалъ при стрѣльбѣ въ цѣль Своднаго Пѣхотнаго Полка 5-го Корпуса, составленнаго изъ одной роты съ каждаго полка, по выбору Его Величества. За симъ произведено было въ Высочайшемъ присутствіи практическое артиллерійское ученье всѣмъ баттарейамъ пѣшей и конной артиллеріи, при городѣ Елисаветградѣ собраннѣмъ. Его Величество съ особеннымъ удовольствіемъ нашель отличную мѣткость въ стрѣльбѣ въ цѣль, и остался совершенно довольнымъ за найденный въ другихъ частяхъ войскъ порядокъ и устройство. Послѣ сего представлены были Его Величеству юнкера и унтеръ-офицеры изъ вольноопредѣляющихся, удостоенные къ производству въ офицеры.

18-го Сентября, въ десять часовъ утра, Государю Императору вторично были представлены на смотръ упомянутые юнкера и унтеръ-офицеры, и потомъ Его Величество изволилъ произвести линейное ученье всей кавалеріи съ ея артиллерією, оставшись совершенно довольнымъ за найденный во всѣхъ частяхъ порядокъ и устройство. По окончаніи же ученья, Его Величество, сдѣлавъ въ лагерѣ тревогу войскамъ 5-го Пѣхотнаго Корпуса, изволилъ найти оныя быстро выступившими подъ ружье и въ примѣрномъ порядкѣ.

Въ пять часовъ по полудни, къ обѣденному столу Его Императорскаго Величества приглашены были всѣ начальники частей войскъ, въ городѣ Елисаветградѣ расположенныхъ, до Полковыхъ Командировъ включительно. Послѣ обѣда Его Величество изволилъ смотрѣть унтеръ-офицеровъ, отказавшихся отъ производства въ офицеры.

19-го Сентября, Государь Императоръ, произведя войскамъ, сосредоточеннымъ при городѣ Елисаветградѣ маневръ по направленію къ городу Новомиргороду, изволилъ найти оныя въ отличнѣйшемъ во всѣхъ отношеніяхъ порядкѣ и устройствѣ.

Откушавъ на стациі Виске, Его Императорское Величество отправился въ дальнѣйшій путь въ городъ Винницу, куда и прибылъ, 20-го Сентября, въ 11½

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 2-go Października.

Jego Cesarska Mość, przy wykonanej 16-go Września, o godzinie 10-jej z rana, w Elisawetgradzie, liniowej musztrze wojsk 5-go Korpusu Piechoty z 5-tą Lekką Dywizją Jazdy, raczył je znaleźć w wybornym pod wszelkim względem porządku i urządzeniu.

Dnia 17-go, o godzinie 11-jej z rana, Jego Cesarska Mość, obejrzałwszy Narwski Półk Strzelców, był obecny przy strzeleniu do celu Zbiorowego Półku Piechoty 5-go Korpusu, składającego się z jednej roty z każdego półku, podług wyboru Jego Cesarskiej Mości. Późem wykonana była w Najwyższej obecności praktyczna musztra liniowa ze wszystkimi batteriami pieszej i konnej artylleryi, przy Elisawetgradzie zgromadzonemi. Jego Cesarska Mość ze szczególnem ukontentowaniem widział wzorową zrzeczność w strzeleniu do celu, i był zupełnie zadowolony ze znalezionej w innych częściach wojsk porządku i urządzenia. Potem przedstawiani byli Jego Cesarskiej Mości Junkrowie i pod-oficerowie z wolno-zaciężnych, uznani za godnych awansu na oficerów.

Dnia 18-go Września, o godzinie 10-jej z rana, Cesarzowi Jego Mości powtórnie przedstawiani byli dla przeglądu ciż Junkrowie i pod-oficerowie, poczem Jego Cesarska Mość raczył wykonać liniową musztrę z całą jazdą i jej artylleryą, i był zupełnie zadowolony ze znalezionej w wszystkich częściach porządku i urządzenia. Po ukończeniu zaś musztry, Jego Cesarska Mość, rozkazawszy uderzyć na trwogę w obozie wojsk 5-go Korpusu Piechoty, raczył znaleźć, że szybko wystąpiły do broni i we wzorowym porządku.

O godzinie 5-jej z południa, do stołu Jego Cesarskiej Mości byli zaproszeni na obiad wszyscy naczelnicy wojsk w Elisawetgradzie zgromadzonych, aż do Dowódców Półkowych włącznie. Po obiedzie Jego Cesarska Mość raczył obejrzeć pod-oficerów, którzy nie chcieli być posunięci na oficerów.

Dnia 19-go Września, Jego Cesarska Mość, wykonawszy z wojskami zgromadzonemi przy Elisawetgradzie, obrót w kierunku miasta Nowomirgroda, raczył je znaleźć w najlepszym pod wszelkim względem porządku i urządzeniu.

Po obiedzie na stacyi Wiskie, Jego Cesarska Mość udał się w dalszą drogę do Winnicy, dokąd też przybył, 20-go Września o godzinie 11½ z południa, w pożądanym

часовъ по полудни, въ вождѣльномъ здравіи. По пути же слѣдованія чрезъ городъ Умань, Его Величество изволилъ осматривать Царицынъ Сады.

здравию. По drodze zaś przejeżdżając przez Humań, Jego CESARSKA MOŚĆ raczył oglądać ogród zwany Carycyński.

РАСПИСАНІЕ

Г. Министръ Юстиціи, по соглашенію съ Г. Министромъ Народнаго Просвѣщенія, входилъ въ Комитетъ Г. Министровъ съ представленіемъ, объ учрежденіи классовъ Россійскаго Законодѣнія при Гимназіяхъ въ некоторыхъ Западныхъ и Великороссійскихъ Губерніяхъ.

P. Minister Sprawiedliwości, porozumiewszy się z P. Ministrem Narodowego Oświecenia, przedstawiał Komitetowi PP. Ministrów projekt ustanowienia kursu Prawa Rossyjskiego przy Gimnazjach niektórych Zachodnich i Wielko-Rossyjskich Gubernii.

Государь Императоръ, по Положенію Комитета, 2-го сего Сентября, Высочайше повелѣть соизволилъ:

Jego CESARSKA MOŚĆ, w skutek Uchwały Komitetu 2-go Września, Najwyżej rozkazać raczył:

1) Учредить сіи классы на первый разъ въ Западныхъ Губерніяхъ — при Гимназіяхъ въ Вильнѣ и Минскѣ, а въ Великороссійскихъ Губерніяхъ — при Гимназіяхъ въ Смоленскѣ, въ Воронежѣ и Сибирскѣ.

1) Zaprowadzić ten kurs na pierwszy raz w Guberniach Zachodnich — przy Gimnazjach w Wilnie i w Mińsku, a w Wielko-Rossyjskich Guberniach — przy Gimnazjach w Smoleńsku, w Woroneżu i Symbirsku.

2) При учрежденіи сихъ классовъ, не увеличивая срока гимназическаго курса и ограничивъ преподаваніе законовъ тѣмъ объемомъ, въ которомъ предметъ сей преподается нынѣ въ Новгородской и Псковской Гимназіяхъ, совмѣстить Законодѣніе съ прочими науками, съ распределеніемъ часовъ по усмотрѣнію Министра Народнаго Просвѣщенія.

2) Przy ustanowieniu tych klas, nie powiększając terminu gimnazyalnego kursu i ograniczając wykład prawa w granicach, w jakich się ten przedmiot wykłada obecnie w Gimnazjach Nowogrodzkim i Pskowskim, zastosować naukę prawa do reszty przedmiotów, oznaczysz liczbę godzin stosownie do uwagi Ministra Narodowego Oświecenia.

3) Особымъ преподавателямъ сего предмета предоставить права старшихъ учителей Гимназій, съ назначеніемъ имъ по 500 руб. серебромъ въ годъ жалованья.

3) Oddzielnym nauczycielom tego przedmiotu nadać prawa starszych nauczycieli Gimnazjów, z naznaczeniem im po 500 rub. sr. na rok pensji.

4) Деньги сіи назначить изъ находящихся налице запасныхъ суммъ Министерства Юстиціи, и впредь отпускать оныя изъ сихъ суммъ ежегодно.

4) Pieniądze te wyznaczyć ze znajdujących się w gotówce zapasnych summ Ministerstwa Sprawiedliwości, i na przyszłość wydawać je z tych summ corocznie.

5) Отпустить безденежно въ каждую изъ гимназій, при коихъ учреждаются означенные классы, по одному экземпляру свода Законовъ.

5) Wydać bezpłatnie dla każdego Gimnazjum, przy którym ustanawia się rzeczonny kurs, po jednym egzemplarzu Zbioru Praw.

По приговору Генеральнаго Военнаго Суда, Генералъ Лейтенантъ Добрышнъ за допущеніе въ бывшей подъ его начальствомъ Резервной Дивизіи Отдѣльнаго Кавказскаго Корпуса важныхъ беспорядковъ и злоупотребленій, послѣдствіемъ коихъ было усиленіе болѣзней и смертности между нижними чинами; за многие другіе важныя беспорядки и несправности, оказавшіяся въ устройствѣ сей дивизіи, и за удержаніе у себя денегъ, отпущенныхъ гражданскимъ начальствомъ на дрова и солону, — лишается орденовъ, знаковъ отличія, дворянскаго достоинства и назначается въ рядовые.

Wyrokiem Jeneralnego Sadu Wojennego, Jeneral Porucznik Dobryszyn, za dopuszczenie w byłej pod jego naczelnictwem Odwodowej Dywizji Oddzielnego Korpusu Kaukaskiego ważnych nieporządków i nadużyć, skutkiem których było zwiększenie się chorób i śmiertelności pomiędzy żołnierzami; za wiele innych ważnych nieporządków i niekuratności, jakie się okazały w urządzeniu tej dywizji, oraz za zatrzymanie u siebie pieniędzy, zaliczonych przez zwierzchność cywilną na dрова і солонę, — pozbawiony zostaje rang, orderów, znaków honorowych, szlachectwa i degraduje się na prostego żołnierza.

Бывшій Инспекторъ Резервной Пѣхоты и командовавшій Отдѣльнымъ Корпусомъ Внутренней Стражи, Генералъ Лейтенантъ Тришотинъ, за испираніе стропильныхъ мѣръ къ прекращенію замѣчаныхъ имъ въ той же дивизіи важныхъ беспорядковъ и противъ безопасности ближайшихъ начальниковъ въ сбереженіи здоровья нижнихъ чиновъ; за допущеніе такихъ же беспорядковъ по другимъ частямъ управления дивизіею, неосновательное донесеніе по предмету инспекторскаго смотра въ 1846 году и за ложное донесеніе о послѣдствіяхъ Высочайше порученнаго ему изслѣдованія, — лишается орденовъ, знаковъ отличія, дворянскаго достоинства и назначается въ рядовые.

Był Inspektor Piechoty Odwodowej i dowodzący Oddzielnym Korpusem Straży Wewnętrznej, Jeneral Porucznik Trisotyn, za nieprzedsięwzięcie surowych środków celem ukrócenia dostrzeżonych przezeń w tej dywizji ważnych nieporządków i przeciwko niedbalstwu najbliższych naczelników względem zachowania zdrowia żołnierzy; za dopuszczenie takichże nieporządków w innych częściach zarządu dywizji, za bezzasadne doniesienie w przedmiocie inspektorского przeglądu w r. 1846, і za fałszywe doniesienie o skutkach Najwyżej poruczonego mu izsladowania, — pozbawiony zostaje rang, orderów, znaków honorowych, szlachectwa і degraduje się na prostego żołnierza.

Государь Императоръ, при Высочайшей Конфирмаціи сего приговора Генеральнаго Военнаго Суда, Высочайше повелѣть соизволилъ: Тришотину, въ уваженіе предельной отлнчивой службы, возратить дворянство, съ дозволеніемъ жить въ семействѣ, гдѣ пожелаетъ, и съ опредѣленіемъ ему инвалиднаго содержанія за полученныя раны, по прежнему его чину.

Jego CESARSKA MOŚĆ, przy Najwyższej konfirmacji tego wyroku Sadu Jeneralnego Wojennego, Najwyżej rozkazać raczył: Trisotninu, przez wzgląd na poprzednią odznaczającą się służbę, przywrócić szlachectwo, z dozwoleniem mieszkania z familiją, gdzie zechce, і z przeznaczeniem dlań utrzymania inwalidnego za odniesione rany, podług dawniejszej jego rangi.

Вологодскаго гарнизоннаго батальона рядовой изъ дворянъ Феликсъ Яковлевъ сынъ Завадскій, по военному суду оказавъ виновнымъ въ отступленіи изъ Финско-Кавказской войны въ малаканскую ересь, Высочайшею Государя Императора конфирмаціею, послѣдовавшею на докладъ Генерала-Аудиторіата, по тому дѣлу въ 6-й день Августа, повелѣно рядоватаго Завадскаго, лишить дворянства, и отослать на службу въ Отдѣльный Кавказскій Корпусъ.

— Batalionu garnizonowego Wołogodzkiego szeregowy ze szlachty, Felix syn Jakóba Zawadzki, przez Sad Wojenny uznany został za winnego przejścia z religii Rzymsko-Katolickiej do herezy Molakańskiej. Przez Najwyższą Jego CESARSKIEJ MOŚCI konfirmacją, zapisaną w przedstawieniu w tej sprawie Jeneralnego Auditorjatu dnia 6-go Sierpnia, rozkazano: Szeregowego Zawadzkiego pozbawić szlachectwa і odesłać na służbę do Oddzielnego Korpusu Kaukaskiego.

Бѣлостокъ, 20 Іюля.

Białystok, 20 lipca.

Въ настоящемъ году совершился первый выпускъ 24-хъ воспитанницъ изъ учрежденнаго въ 1841 году особыми щедротами Государя Императора въ г. Бѣлостокъ Института Благородныхъ дѣвицъ.

W roku obecnym nastąpiło pierwsze wypuszczenie 24 wychowanki z założonego w roku 1841, szczególniejszą hojnością Jego CESARSKIEJ MOŚCI, w m. Białymstoku Instytutu Szlachetnych Panien.

Для испытанія приготовлявшихся къ выпуску воспитанницъ по программѣ, предварительно опубликованной Совѣтомъ Института, назначены были 28-е

Dla examinu gotujących się do wypuszczenia wychowanki, podług programmatu uprzednio ogłoszonego przez Radę Instytutu, naznaczone były dni: 28 і 30 Czerwca.

и 30-е числа Июля, съ пзвѣщеніемъ при томъ о за-
ключеніи воспитаній публичнымъ Актомъ 1 Июля, въ
день рожденія Августѣйшей Покровительницы сего
заведенія.

Къ этому времени въ Бѣлостокъ прибыли: Пред-
сѣдатель Совета Бѣлостокскаго Института Г. Вилен-
скій, Военный Губернаторъ и Генералъ-Губернаторъ
Гродненскій, Минскій и Ковенскій и Члены Совета:
Гродненскій Гражданскій Губернаторъ и тамешній Гу-
бернскій Предводитель Дворянства, равно многіе изъ
помѣщиковъ и родственниковъ воспитывающихся въ
Институтѣ дѣвицъ.

28 Июля по утру, въ присутствіи сихъ особъ и
всего Институтскаго Начальства, въ залѣ Института,
экзаменъ начался съ Закона Божія, за тѣмъ слѣдова-
ли: Церковное пѣніе, Арифметика, Географія Всеоб-
щая и Россійская, Русская Словесность, Исторія Все-
общая и Русская, и Словесность Польская, Нѣмецкая
и Французская. — Святія истины Божественнаго от-
кровенія излагаемы были воспитанницами съ тѣмъ
глубокимъ чувствомъ и знаніемъ, каковыхъ требуетъ
сія священная наука, основаніе благочестивой жизни; —
отвѣты ихъ и во всѣхъ прочихъ учебныхъ предме-
тахъ были, къ истинному удовольствію внимающей
имъ публики, самыя удовлетворительныя, особенно въ
Отечественной Русской Исторіи и Русской Словесности
и Языкѣ. Не льзя было безъ восторга слушать, какъ
бессмертныя дѣянія Великихъ нашихъ Вѣщесносцевъ
и доблести славныхъ нашихъ предковъ были съ вѣр-
ноподданническимъ чувствомъ въ Священному Имени
Россіи передаваемы устами юныхъ питомцевъ на Рус-
скомъ языкѣ. — Пѣніе церковное исполнено было съ
умилительною торжественностію, соединявшею въ себѣ
прелесть голосовъ съ высокою важностію религіозна-
го гимна. Познанія въ языкахъ Нѣмецкомъ, Поль-
скомъ и Французскомъ заслужили также всеобщее од-
обреніе преимущественно въ последнемъ.

За тѣмъ посетители читали сочиненія дѣвицъ на
разныхъ языкахъ и разсматривали приготовленные
ими рисунки и рукодѣлія. Сообразная съ возрастомъ
отчетливость въ изложеніи мыслей на заданныя темы
самаго благонамѣреннаго и строгата въ выборѣ со-
держанія, изящество и твердость юной кисти въ ри-
сункахъ, вкусъ господствующій въ рукодѣліяхъ вы-
звали единодушный общій голосъ заслуженныхъ по-
хвалъ.

30 Июля въ 6 часовъ по полудни экзаменовали
дѣвицъ изъ Естественной Исторіи и Физики на Фран-
цузскомъ языкѣ. Это были такъ сказать бесѣды о
царствѣ животныхъ и явленіяхъ природы, излагаемыя
со всею занимательностію и непринужденностію
самаго обыкновеннаго разсказа, съ отсутствіемъ всякаго
ученическаго такта. Какъ трудно достигнуть этого
въ учебномъ заведеніи, при разнообразіи понятій
унащихся, и слѣдовательно какой похвалы заслужи-
ваетъ удовлетворительное преодоленіе сей трудности!
Потомъ воспитанницами, при аккомпанементѣ орке-
стра, превосходно разыграны были на четырехъ роя-
лахъ, въ 16 рукъ, разные музыкальныя пѣсы лучшихъ
композиторовъ, изъ коихъ увертюра изъ Фенеллы испол-
нена была очаровательнѣе прочихъ. За музыкаю
слѣдовало мелодическое италійское пѣніе. За тѣмъ
воспитанницами была пропѣта прощальная пѣснь, соб-
ственно для сего случая сочиненная и передавшая въ
живыхъ выраженіяхъ священныя чувства вѣрнопод-
даннической признательности къ Императорскимъ
Величествамъ Августѣйшимъ Благодѣтелямъ и Ви-
новникамъ счастливаго ихъ воспитанія; за сею пѣ-
сню слѣдовала народный нашъ Гимнъ: „*Боже, Царя*
и праки!“ Вечеръ оконченъ былъ танцами дѣвицъ;
воспитательнѣе всего былъ балетъ образованный изъ
живыхъ гирляндъ беззеловое изображеніе Имени Ея
Императорскаго Величества Государыни Александры
Федоровны. Этимъ заключили питомцы свое воспи-
тательное поприще, запечатлѣвъ на вѣки въ призна-
тельныхъ своихъ душахъ сіе Высокое благодѣлатель-
ное и священнѣйшее для нихъ и всей Россіи Имѣ.

1-е Июля, всерадостнѣйшій для всѣхъ вѣрно-
поданныхъ день рожденія Ея Императорскаго Вели-
чества Августѣйшей Покровительницы Института,
было днемъ торжественнаго учебнаго въ немъ акта.
По принесеніи поздравленія Его Высочайшему
Господину Генералъ-Губернатору, начальство
Институтское съ родственниками и родственницами
дѣвицъ, и прочими посетителями отправилось въ Ин-
ститутскую Православную Церковь, гдѣ уже находи-
лись дѣвицы Православнаго Исповѣданія, оттуда по

вразъ зъ уведомленіемъ о замкнѣнціи тыхже экзаменовъ
актомъ публичнымъ 1 Липца, въ день уродженія Найяс-
нѣйшей Опіекунки tego закладу.

На часъ закрѣслонъ прѣбыли до Бѣлостоку: Пре-
зес Рады Института Бѣлостокскаго, П. Виленскій Военный,
Гродзиенскій, Миенскій и Ковиенскій Генералъ Губернаторъ,
яко тежъ членковѣ Рады: Гродзиенскій Цивильный Губер-
наторъ и тамечный Губернальный Маршалекъ, tudziezъ wielu
obywateli i krewnychъ wychowujacychъ się wъ Instytucie pa-
nien.

Дня 28 Czerwca зъ рана, wъ obecъ rzeczonychъ особъ i
całejъ szkolnejъ zwierzchności, wъ sali Instytutu, examenъ
rozpoczalъ się odъ nauki religii, poczemъ nastapily: spiewъ
kościelny, Arytmetyka, Jeografia powszechna i Rossyjska,
Rossyjska wymowa, Historia powszechna i Rossyjska,
tudziezъ wymowa Polska, Niemiecka i Francuzka. Ucze-
nice opowiadaly swięte prawdy objawienia Boskiego zъ tѣmъ
głębokimъ uczuciemъ, i tą znajomością rzeczy, jakichъ ta swię-
ta nauka, zasada pobożnego życia, wymaga. Odpowiedzi
ichъ ze wszystkichъ teжъ innychъ szkolnychъ przedmiotówъ, by-
ły, zъ prawdziwymъ zadowoleniemъ słuchającej ichъ publicz-
ności, naderъ zaspakajające, szczególniejъ zъ ojęzystejъ Historii
Rossyjskiej, tudziezъ zъ wymowy i języka Rossyjskiego.

Nie można było słuchać bezъ wzruszenia, jakъ nie-
śmiertelne dzieła wielkichъ naszychъ Monarchówъ i czyny
sławnychъ naszychъ przodkówъ były zъ najpoddanniejszymъ
uczuciemъ ku swiętemu Imieniu Rossyi powtarzane
przezъ usta młodychъ wychowanicъ wъ języku Rossyjskimъ.
Spiewъkościelny zostałъ wykonany zъ rozzerwiniącą uro-
czystością, łączącą wъ sobie wdziękъ głosówъ zъ wysoką wa-
żnością religijnego hymnu. Postępy wъ językachъ: Niemiec-
kimъ, Polskimъ i Francuzkimъ, zasłużily na powszechną
pochwałę, szczególniejъ wъ ostatnimъ.

Następnie goście czytali ćwiczenia panienъ wъ różnychъ
językachъ i oglądali wykonane przezъ nie rysunki i ręczne
roboty. Odpowiedna wiekowi ściślość wykładu myśli na
zadane temata moralnej i rozsądnie obranej treści, de-
likatność i pewność młodego pędzla, smak panujący
wъ ręcznychъ robotachъ, wywołały jednomyślny ogólny od-
głosъ zasłużonychъ pochwałъ.

Дня 30 Czerwca, o godzinie 6 ej po południu, od-
быł się examenъ zъ Historii naturalnej i Fyzyki wъ języku
francuzkimъ. Były to raczej rozmowy o królestwie zwier-
zątъ i zjawiskachъ naturalnychъ, prowadzone zъ całymъ in-
teressemъ i łatwością potocznego opowiadania, dalekiego od
wszelkiejъ szkolnejъ przysady. Rzeczъ łatwa do pojęcia jakъ
jestъ trudno dopiąć tego wъ szkolnymъ zakładzie, przy tѣj
rozmaitości umysłowego usposobienia uczacychъ się, a na-
stępnie, jakъ godnemъ jestъ pochwały szczęśliwe pokonanie
tѣj трудности! Potemъ osmъ wychowanicъ, przy towarzy-
stwie оркиестры, przewybornie wykonały, na czterechъ фор-
тепианахъ, różne sztuki muzyyczne celniejszychъ композыто-
рówъ, zъ którychъ увертюра зъ оперы: *Nema zъ Portici*, do-
skonalejъ niżъ inne odegrana została. Po muzyce nastąpiłъ
melodyjny spiewъ włoski. Poczemъ wychowanice odspiewa-
ły pѣсньъ pożegnalną, umyślnie wъ tymъ celu ułożoną, gdzie
się malowały wъ żywychъ wyrazachъ swięte uczucia najpod-
danniejszej wdzięczności ku Ichъ Cesarskimъ Mościomъ, Naj-
jasnѣjszymъ Dobroczyńcomъ i sprawcomъ szczęśliwego ichъ
wychowania. Pѣсньъ tę zakończyłъ hymnъ narodowy: „*Boże*
zichowajъ Cesarza!“. Wieczoremъ były tańce, którychъ
najbardziejъ zajmująca częśćъ stanowiłъ baletъ, tworzący cyfrę
Imienia Jejъ Cesarzkiejъ Mości ALEXANDRY FEDOROWNY.
Zabawą tą zamknęły wychowanice swójъ szkolny zawódъ,
wyrzyszy na wieki we wdzięcznychъ swoichъ duszachъ to wy-
sokie, najdobroczyńniejsze i najswiętsze dla nichъ i całejъ
Rossyi Imię.

Дня 1-го Липца, najradosniejszy dla wszystkichъ
wiernychъ poddanychъ dzieńъ urodzinъ Jejъ Cesarzkiejъ Mości,
Najjasnѣjszejъ Opiekunki Instytutu, byłъ dnimъ uroczyste-
go szkolnego wъ nimъ aktu. Po złożeniu powinszowania
J.W. P. Jenerał-Gubernatorowi, zwierzchnośćъ Instytutu
zъ obojga płci krewnymi паніенъ, jako teжъ innymiъ gościami,
udała się do Православnejъ cerkwi Instytutowej, gdzie się
jużъ znajdowały панны Греко-Rossyjskiegoъ wyznania, zъ kądъ
wysłuchawszy Mszy sw. przeszły do sali, gdzie się teжъ
zgrupowały, po nabożeństwie wъ katolickiejъ kaplicy od-

выслушаниі обѣди, прибыли въ залу, куда собралось, по окончаніи служенія въ Католической Капеллѣ, и прочія дѣвицы. — Здѣсь совершенно Православнымъ духовенствомъ благодарственное Господу Богу молебствіе о здравіи, благоденствіи и долгодѣтіи Ихъ Императорскихъ Величествъ и всего Августѣйшаго Дома. — По окончаніи молебствія Протоіерей Института *Прорвицъ* произнесъ къ окончившимъ воспитаніе дѣвицамъ поучительное слово, напутствуя ихъ, при вступленіи въ свѣтъ, благими наставленіями Христіанскаго ученія, тронувшими юныхъ слушательницъ до слезъ. — За тѣмъ прочитанъ былъ удостоенный Высочайшаго Ея Императорскаго Величества Государыни Императрицы утвержденія, всеподданнѣйшій докладъ Совѣта Института объ удостоеніи къ наградамъ отличавшихся поведеніемъ и успѣхами въ наукахъ воспитанницъ, изъ коихъ по Всемилоствѣйшему Ея Величества соизволенію удостоились, согласно всеподданнѣйшему ходатайству Совѣта, награжденія дѣвицы: Анастазія *Кулаковская* и Меланія *Гарткевичъ* золотыми вензелевыми изображеніями Имени Ея Императорскаго Величества; *Юзефина Долобовская* и *Наталія Антропова* золотыми медалями; *Людвика Сивуцкая*, *Юганна Колинзонъ*, *Емилія Тржецкая* и *Ольга Влаговская* книгами.

Всемилоствѣйшіе пожалованныя награды и аттестаты объ окончаніи курса наукъ, вручаемы были воспитанницамъ Г-жею Начальницею Института, прощавшеюся съ материнскою нѣжностью съ взлелѣянными ею потомками, обнимающими ее со слезами. При этомъ случаѣ Его Высочайшее Превосходительство Господиъ Генераль-Губернаторъ въ краткихъ, но самыхъ трогательныхъ выраженіяхъ обратился къ выпускнымъ дѣвицамъ, съ отеческимъ наставленіемъ о вступленіи ихъ на новый путь жизни. Вечеромъ тогоже числа Его Высочайшее Превосходительство данъ балъ, на которомъ хозяйкою была супруга Господина Гродненскаго Гражданскаго Губернатора Ея Превосходительство *Прасковья Андреевна Васюкова*.

Желая, чтобы вступленіе въ свѣтъ оставившихъ Институтъ воспитанницъ совершилось въ тотъ же Высочайшій день рожденія Августѣйшей ихъ Покровительницы, Господиномъ Генераль-Губернаторомъ всѣ онѣ подъ руководствомъ прежней ихъ наставницы, Г-жи Начальницы Института были приглашены на этотъ балъ, на которомъ своею скромностью и обращеніемъ лучшаго тона были онѣ истиннымъ украшеніемъ встрѣтившаго ихъ привѣтливаго общества.

Такъ заключилось въ этомъ году сіе новое еще въ здѣшнемъ краѣ, торжество основаннаго Монаршии Государя Императора щедротами и охраняемаго Высочайшимъ Государыни Императрицы попеченіемъ разсадника будущихъ семейныхъ и общественныхъ добродѣтелей.

Бѣлостокскій Институтъ, въ недавнее еще время своего учрежденія имѣлъ уже счастье показать прекрасный образецъ осуществленія и деждъ родителей, ввѣрившихъ ему своихъ дѣтей; изъ него уже вышли и поступили въ общественный кругъ 24 дѣвицы, окончившія полное воспитаніе по Высочайше утвержденному для сего заведенія уставу, сей скрижали, начертанной и указанной Царственною мудростію въ завѣтъ истинныхъ благъ, долженствующихъ быть посылными въ юныхъ сердцахъ питомицъ. Онѣ внесутъ въ нѣдра своихъ семействъ запечатлѣнную въ сердцахъ ихъ благоговѣйную вѣрноподданническую признательность къ Трону, уваженіе къ Начальству и благодарную любовь къ наставникамъ, лелѣявшимъ ихъ дѣтство и своими стараніями и трудами устроившимъ будущее ихъ благополучіе.

Въ заключеніе справедливость требуетъ сказать, что если столь блистательные успѣхи, доказанные, при испытаніи воспитанницами, снискали имъ всеобщую похвалу, то неотъемлемая честь принадлежитъ и достойнымъ своего избранія Наставникамъ и Наставницамъ ихъ, умѣвшимъ своимъ усердіемъ и неутомимымъ трудомъ передать столь отчетливо юнымъ умамъ и юной памяти, столько разнообразныхъ познаній! Такого рода лавры, хотя они цвѣтутъ въ скромной тишинѣ, величественны въ глазахъ безпристрастныхъ, просвѣщенныхъ наблюдателей.

правонѣм, и инае вьехованіе. Tu odprawione zostały przez duchowieństwo prawosławne dziękczynne modły do Najwyższego za zdrowie, pomysłność i długie życie Ich Cesarskich Mości i całego Najjaśniejszego Domu. Po ukończeniu modłów, Protojerej Instytutu *Prorwicz*, miał do kończących wychowanie panien przemowę, dając im przy wejściu na świat zbawienne przestrogi chrześcijańskiej moralności, które młode wychowanki do też rozczuliły. Późem odczytano przez Jej Cesarską Mość Najwyżęj zatwierdzone najpoddanniejšie sprawozdanie Rady Instytutu, o nagrodach dla uczennic, które się swoimъ прова. dzeniem i postępami w naukachъ najbardziej odznaczyły. Z tѣj liczby, w skutek Najmilościwszego Jej CESARSKIEJ Mości przychylenia się do najpoddanniejszego przedstawienia Rady, otrzymały nagrody następnе panny: *Anastazja Kulakowska* i *Melania Hartkiewiczówna*, złote medale z cyfrą Jej CESARSKIEJ Mości; *Józefina Dolołowska* i *Natalia Antropow*, złote medale; *Ludwika Siwicka*, *Joanna Kolignon*, *Emilia Trzeciakówna* i *Olga Wlaskowska* książki.

Najmilościwiej udzielone nagrody i świadectwa o ukończeniu kursu nauk, wręczone zostały uczennicomъ przez Naczelniczkę Instytutu, żegnającą się z macierzyńską czułością z wypielęgowanemi przez siebie wychowankami, które ją ze łzami w oczachъ uściskały. Przy tѣj okoliczności, P. Jeneral-Gubernator w krótkichъ ale przenikającychъ wyrazachъ, przemówił do opuszczającychъ zakładъ dziewic, dającъ imъ ojcowską naukę, jakъ mają postępować na nowej drodze życia. Tegoż wieczora, P. Jeneral-Gubernator dawałъ bal, na którymъ gospodynią była małżonka P. Grodzińskiego Cywilnego Gubernatora, *J.W. Praskowia Waskow*.

Cheącъ, aby wejście na światъ opuszczającychъ Instytutъ dziewicъ odbyło się w najuroczystszy dzień urodzenia Najjaśniejszej ichъ Opiekunki, P. Jeneral-Gubernator zaprosiłъ je wszystkie, pod przewodnictwemъ uprzedniej ichъ nauczycielki, P. Naczelniczki Instytutu, na ów bal, gdzie skromnością swoją i pełnemъ dobrymъ tonemъ znajdującymъ się, były prawdziwą ozdobą towarzystwa, które je do swego grona z uprzejmością przyjęło.

Tymъ sposobemъ zakończyła się w tymъ roku nowa jeszcze w tutejszymъ kraju, uroczystość założonego przez szczerobliwość NAJJAŚNIEJSZEGO PANA i zostającego pod Najwyższą Jej CESARSKIEJ Mości opieką Instytutu, mającego stać się źródłemъ cnótъ rodzinnychъ i społecznychъ.

Instytutъ Białostocki, od niedawnego czasu założony, ma już szczęście okazać piękny wzórъ spełnienia nadziei rodzicówъ, którzy powierzyli mu swoje dzieci; z tego zakładu weszło już do grona społecznego 24 panny, które ukończyły zupełne wychowanie podługъ Najwyżęj utwierdzonej dla tego zakładu ustawy, — tѣj tablicy, nakreślonej przez mądrość Monarszą, jako rękojmnią prawdziwychъ dóbr, które mają być zaszczerpione w sercachъ młodychъ wychowanki. Przeniosą one na łono swoichъ rodzinъ wyrytą w ichъ sercachъ najgłębszą, najpoddanniejszą wdzięczność dla Tronu, uszanowanie dla Zwierzchności i wdzięczną miłość ku Nauczycielomъ, którzy pielęgowali wiekъ ichъ młodociany i swymi trudami przygotowali dla nichъ przyszłą pomysłność.

W końcu sprawiedliwość nakazuje powiedzieć, że jeśli takъ świetne postępy, okazane przez uczennice na publicznymъ popisie, zjednały dla nichъ powszechną pochwałę, tedy główny atądъ zaszczytъ należy się godnie powołaniu swemu odpowiadającymъ Nauczycielomъ i Nauczycielkomъ, którzy gorliwością swoją i niezmierną pracą potrafili wrazić takъ dokładnie w młode umysły i młoda pamięć tyle rozlicznychъ wiadomości. Takiego rodzaju wawrzyny, lubo kwitną w skromnej zaciszy, niemniej przeto są okazałe w oczachъ bezstronnychъ, oświeconychъ sędziówъ.

Дальнѣйшій ходъ эпидемической холеры.

Вотъ краткія новѣйшія свѣдѣнія о дальнѣйшемъ ходѣ эпидемической холеры, и ея приближеніи къ внутреннимъ Губерніямъ:

Отъ береговъ Дона и Азовскаго моря, подвигаясь съ северозападу, эпидемія вскорѣ проникла, какъ мы уже сообщали (См. N. 76 Вил. Вѣст.), въ сосѣднія Губерніи, Екатеринославскую, Харьковскую и Воронежскую.

1) По Екатеринославской Губерніи, съ 1-го по 15-е Августа заболѣло въ Ростовѣ 39 и умерло 215; по уѣзду было, въ продолженіе того же времени, заболѣвшихъ 625, а умершихъ 243; сверхъ того умерло въ посадѣ Азовѣ, съ 1-го по 15-е Августа, 114 изъ 240 заболѣвшихъ.

Въ дальнѣйшемъ распространеніи своемъ по Екатеринославской Губерніи, холера постоянно держалась направленно на северо-западъ. По послѣднимъ извѣстіямъ болѣзнь начинаетъ примѣтно ослабѣвать. Остававшая западная и самая значительная часть Екатеринославской Губерніи, по 27-е Августа была свободна отъ болѣзни, и уочательно покажется, останется свободною, такъ какъ эпидемія, по прилжному ея направленію, проникла уже въ Губерніи Воронежскую и Харьковскую, миновавъ помянутую часть Екатеринославской Губерніи.

2) Разсматривая постепенное появленіе холеры въ разныхъ мѣстностяхъ Харьковской Губерніи, нельзя не замѣтить, что ходъ ея здѣсь представляеть значительныя отступленія отъ хода, который, на основаніи опытовъ распространенія эпидемій вообще, можно почитать нормальнымъ. Замѣчательно также, что болѣзнь поражала здѣсь сравнительно меньшее число людей, особенно въ Харьковѣ, гдѣ по мѣстоположенію и многолюдству надлежало бы, кажется, ожидать противнаго, и не взирая на жестокость припадковъ, вообще была доступна пользованію. По извѣстіямъ, простиратимся по 22-е Августа, число всѣхъ пораженныхъ холерою въ Харьковской Губерніи простиралось до 771, изъ нихъ умерло 269.

3) 22-го Августа эпидемія проникла въ Воронежъ. Съ 26-го Августа число заболѣвающихъ начало быстро увеличиваться, и до 5-го Сентября все еще росло. Всего по 5-е Сентября заболѣло въ городѣ Воронежѣ 2,561, умерло 866.

4) Въ городѣ Саратовѣ дѣйствіе эпидеміи продолжается съ прежнею силой. Съ 22-го по 28-е Августа вновь заболѣло 1,395 и умерло 1242.

5) На Дону болѣзнь въ некоторыхъ округахъ прекращается, въ другихъ продолжается, но въ легкой степени.

6) Въ городѣ Керчи открылась холера 9-го Августа на купеческомъ судѣ. Въ самомъ городѣ Керчи и карантинѣ его заболѣло, съ 9-го по 23-е Августа, 28 человекъ, изъ которыхъ 7 умерло.

7) Въ Курскѣ болѣзнь съ 20-го Августа усилилась. Съ 14-го по 27-е Августа заболѣло всего 1346, умерло 177.

По свѣдѣніямъ, полученнымъ послѣ 3-го Сентября, эпидемія полилась сверху того: 8) Августа 16, Полтавской Губерніи, въ Зеньковскомъ уѣздѣ. 9) Августа 23-го, въ городѣ Пензѣ. 10) Августа 28-го, Орловской Губерніи, въ городѣ Ливнахъ.

По доставленнымъ отъ Министерства Иностранныхъ Дѣлъ свѣдѣніямъ, холера снова явилась въ пограничныхъ провинціяхъ Персіи и Азіатской Турціи, именно: 9-го Августа въ Эрзерумѣ и 11-го въ Тавризѣ.

Dalszy postęp epidemicznej cholery.

Отъ są krótkie nówsze wiadomości o dalszym postępie epidemicznej cholery, i jej przybliżaniu się ku Guberniom środkowym.

Od brzegów Donu i morza Azowskiego posuwając się ku północo-zachodowi, epidemia wkrótce dostała się, jak już doniesiono, (Ob. N. 76 Kur. Wileń.) do sąsiednich Gubernii: Ekaterynosławskiej, Charkowskiej i Woroneżkiej.

1) W gubernii Ekaterynosławskiej, od 1 do 15 Sierpnia, zachorowało w m. Rostowie 389 i umarło 215; w powiecie, w tymże przeciągu czasu, zachorowało 625 a umarło 243; nadto w osadzie Azowie, od 1 do 15 Sierpnia, z 240 dotkniętych cholera umarło 114.

W dalszym rozszerzaniu się swoim w gubernii Ekaterynosławskiej, cholera ciągle trzymała się kierunku ku północo-zachodowi; j. duakże, podług najnowszych wiadomości, zaczęła już widocznie słabieć. Znaczna część zachodniego kraju Ekaterynosławskiej gubernii, do 27 Sierpnia była wolną od epidemii, i, jak się należy spodziewać, zostanie owiniona, gdyż cholera posuwając się wciąż w jednym kierunku, dostała się już do gubernii Woroneżkiej i Charkowskiej, pominąwszy pomienioną część gubernii Ekaterynosławskiej.

2) Rozpatrując kolejne okazywanie się cholery w różnych miejscach gubernii Charkowskiej nie można nie zauważać, iż postęp jej w tej prowincyi przedstawia znaczną różnicę od postępu, który, na zasadzie doświadczeń, zrobionych względem szerzenia się epidemii w ogólności, może być uważany za normalny. Godną jest także zastanowienia ta okoliczność, że stosunkowo choroba dotykała tu mniejszą liczbę osób jak zwykle, szczególnie w Charkowie, gdzie ze względu na położenie i ludność należałoby się spodziewać przeciwnego wypadku, i pomimo gwałtowność paroxyzmów, w ogólności była łatwiejszą do leczenia. Podług wiadomości, dochodzących do 22-ego Sierpnia, liczba wszystkich nawiedzonych cholera w gubernii Charkowskiej dochodzi do 771, z których umarło 269.

3) Dnia 22 Sierpnia epidemia dostała się do Woroneża. Od 26 Sierpnia liczba dotkniętych nią zaczęła szybko wzrastać, i do 5 Września ciągle się jeszcze wzmacniała. W ogóle do tej daty zachorowało w m. Woroneżu 2,561 osób, umarło 866.

4) W mieście Saradowie epidemia działa jeszcze z natężoną siłą. Od 22 do 28 Sierpnia zachorowało 1,395, z których umarło 1,242.

5) Na Donie choroba w niektórych miejscach ustaje, w innych zaś trwa jeszcze, ale słabiej już działa.

6) W mieście Kerczu cholera zjawiła się 9 Sierpnia na statku kupieckim. W samym Kerczu i jego kwartaninie zachorowało, od 9 do 23 Sierpnia, 28 osób, z których 7 umarło.

7) W Kursku choroba od 20 Sierpnia wzmogła się. Od 14 do 27 Sierpnia, w ogóle zachorowało 1346, umarło 177.

Podług wiadomości, otrzymanych po dzień 3 Września, epidemia zjawiła się jeszcze: 8) 16 Sierpnia w Zienskowskim powiecie w gubernii Połtawskiej. 9) 23 Sierpnia w mieście Penzie. 10) 28 Sierpnia w mieście Lwnach, w gubernii Orłowskiej.

Podług otrzymanych w Ministerjum Spraw Zewnętrznych wiadomości, cholera znów zjawiła się w nadgranicznych prowincjach Persyi i Turcyi Azjatyckiej, a mianowicie: 9 Sierpnia w Erzerum, a 11 w Tauris.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Пруссія.

Берлинъ, 4 Октября.

Ихъ Величества Король и Королева, 1-го с. м., прибыли въ замокъ Сансуи, а супруга принца Алберта Пруссака, съ сыномъ и дочерьми своими, возвратилась изъ замка Каменца въ здѣшнюю столицу.

— Въ Прусскомъ Королевствѣ состоитъ нынѣ 24,605 публичныхъ учебныхъ заведеній, то есть, 6 Университетовъ (въ Берлинѣ, Боннѣ, Грейфсфельдѣ, Галлѣ, Кенигсбергѣ и Бреславѣ), 2 академіи (въ Министерствѣ Браунсбергѣ съ факультетами: католическо-богословскимъ и философическимъ, 117 гимназій, 23 прогимназій, 41 семинаріи учителей учебныхъ заведеній, 100 высшихъ городскихъ училищъ, 661 среднихъ

WIA DOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Prussya.

Berlin, 4 października.

Dnia 1-go b. m. Król i Królowa zjechali do zamku Sanssouci, a Xiężna Albertowa Pruska z synem Xięciem Albertem i córkami, Xiężniczka Karolina i Alexandra, wróciła z zamku Kamenz do Berlina.

— Królestwo Pruskie ma teraz 24,605 publicznych zakładów naukowych, t j 6 uniwersytetów (w Berlinie, Bonn, Greifsfeld, Halli, Królewcu i Wrocławiu), 2 akademie (w Münster i Braunsberg, z fakultetami: katolicko-teologicznym i filozoficznym), 117 gimnazjów, 23 progimnazjów, 41 seminarjów nauczycieli szkolnych, 100 wyższych szkół miejskich, 661 szkół średnich, 123,646 szkół elementarnych. Przy tych wszystkich zakładach

училищъ, 123,646 первоначальныхъ училищъ. Во всѣхъ этихъ учебныхъ заведеніяхъ считается 35,304 учителей, и 2,455,121 воспитанниковъ и воспитанницъ. Правительство отпускаетъ для народнаго воспитанія ежегодно по 1,089,534 тал.

А В С Т Р І Я.

Вѣна, 26 Сентября.

Важная, при нынѣшнихъ обстоятельствахъ, реформа по ломбардо-венеціанскому королевству, которая принята будетъ съ большимъ удовольствіемъ, составляетъ здѣсь предметъ совѣщаній. Реформа сія заключается въ предположенномъ постановленіи, чтобы внутреннія дѣла Ломбардіи были отдѣлены отъ дѣлъ другихъ провинцій, и учреждена особая италіанская надворная канцелярія. Временнымъ президентомъ этой придворной канцеляріи назначаютъ статс-министра графа Фикельмона. Такимъ образомъ Ломбардія, по примѣру Венгрии, Богеміи и Семиградской земли, получитъ собственную надворную канцелярію, и эта неожиданная, но давно желанная реформа, не мало облегчитъ сношенія дѣлъ сего королевства со столицею.

— Г. Уседомъ, Прусскій посланникъ при Римскомъ дворѣ, встрѣтился съ своимъ Государемъ въ верхней Италіи и сопутствовалъ ему въ Германію. Возвращаясь въ Римъ, прибылъ онъ вчера въ здѣшнюю столицу.

— Австрійскій посланникъ при С. Петербургскомъ дворѣ, гр. Колоредо, вступаетъ въ брачный союзъ съ овдовѣвшею графинею Собанскою, урожденною Поточною, и оставляетъ дипломатическое поприще, чтобы заняться управленіемъ своего огромнаго имѣнія. Неизвѣстно еще кто будетъ назначенъ на его мѣсто.

— Въ Местрѣ, въ окрестностяхъ Венеціи, скончался австрійскій адмиралъ Бандіера, отецъ разстрѣленныхъ при Козенцѣ двухъ морскихъ офицеровъ.

— Архитекторъ Романо, строившій новый дворецъ князя Меттерниха, назначенный, послѣ его смерти, для жительства его вдовы, вызванъ въ Константинополь, чтобы посроить новый дворецъ для Султана, на берегу Босфора.

— Сухопутная австрійская армія состоитъ изъ слѣдующихъ войскъ:—линійной пѣхоты: 58 полковъ, 20 гренадерскихъ баталіоновъ, 6 гарнизонныхъ баталіоновъ; легкой пѣхоты: 1 полкъ тирольскихъ егерей, 12 егерскихъ баталіоновъ, 17 полковъ называемыхъ пограничными, 1 баталіонъ иллирійцевъ; конницы: 8 кирасирскихъ полковъ, 6 драгунскихъ полковъ, 4 полка легкихъ егерей, 12 гусарскихъ полковъ, 4 уланскихъ полка; артиллерія: 5 полковъ артиллеріи, отрядъ бомбардировъ, отрядъ искусственныхъ огней; техническихъ войскъ: полкъ пионеровъ, саперовъ, минера, и сверхъ сего корпусъ фуштантнй, состоящій изъ 4,000 чел.; вообще 398,507 чел. Въ Австрійской арміи нынѣ считается: 9 фельдмаршаловъ, 20 генераловъ отъ артиллеріи и кавалеріи, 26 фельдмаршалъ-лейтенантовъ, 119 генераловъ и 213 полковниковъ. Сравнительно съ другими германскими странами, число офицеровъ незначительно. Жалованье получаютъ слѣдующее: фельдмаршалъ 833 флор. въ мѣсяцъ и 12,000 въ годъ столовыхъ; генералъ отъ артиллеріи 666 фл. и 8,000 столовыхъ; полковникъ 149 фл.; капитанъ 75 фл. поручикъ 25 фл. въ мѣсяцъ.

Пресбургъ 27 Сентября.

Сегодня обнародованъ Императорскій декретъ о созваніи Венгерскаго сейма къ 7-му Ноябрю.

— Герцогъ Венгерскаго Копачиса, государственный Примаъ, скончался здѣсь послѣ непродолжительной болѣзни. Мѣсто сіе, по Венгерскимъ законамъ, можетъ оставаться вакантнымъ въ теченіи осьми лѣтъ; а какъ примаъ получалъ по 600,000 гульденовъ въ годъ, то казна получитъ значительное сбереженіе. Послѣ покойнаго примаа осталось полтара милліона гульденовъ, собственного имущества; притомъ онъ построилъ собственнымъ иждивеніемъ кафедральную церковь въ Гранѣ.

Лембергъ, 25 Сентября.

Тучи саранчи, появившіяся въ исходѣ прошлаго мѣсяца въ Молдавіи и Бессарабіи, долетѣли уже до Трансильваніи и могутъ вскорѣ достигнуть Галиціи. Правда, что наступающее время года, когда хлѣбъ уже убранъ, саранча не столько причинитъ вреда, но она можетъ истребить осенніе посѣвы, и кромѣ

наковыхъ jest 35,304 наuczycieli, a 2,455,121 uczniow i uczennic. Uposażenie ze strony rządu dla wychowania publicznego wynosi rocznie 1,089,534 talarow.

А У С Т Р І Я.

Віеденъ, 26 września.

Важна при тѣражнѣйшихъ обстоятельствахъ для Ломбардо-Венецкаго Королевства реформа, которая зъ великимъ задолженіемъ принята, jest tu własnie przedmiotemъ narad. Та реформą jest postanowienie odłączenia wewnętrznychъ interestowъ Lombarдії od interestowъ innychъ prowincyi, i utworzoną zostanie oddzielna włoska nadworna kancelłarya, na której tymczasowego Prezesa przeznaczony jest Minister Stanu Hrabia Ficquelmont, który zajmie miejsce Kancelerza. Lombarдіa otrzyma przeto, podobnie jak Węgry, Czechy i Ziemia Siedmiogrodzka, własną kancelłaryą nadworną, i ta nie spodziewana, ale dawno požądana реформа; ułatwi nie mało związekъ interestowъ tego Królestwa ze stolicą.

— P. Usedom, Poseł Pruski, przy Stolicy Apostolskiej, który zjechał się ze swoimъ Monarchą w Wyższychъ Włoszechъ i towarzyszyłъ mu do Niemiec, wracając do Rzymu stanął w dniu wczorajszymъ w tutejszejъ stolicy.

— Nasz Poseł przy dworze Petersburskim, Hr. Colloredo, zaślubia owdowiałą Hr. Sobanską, z domu Potocką, i opuszcza zawódъ dyplomatyczny, w celu zajęcia się zarządemъ obszernychъ swoichъ włości. Jego następca nie jest jeszcze wiadomy.

— W Mestre, pod Wenecją, umarł austriacki Admiralъ Bandiera, ojciecъ rozstrzelanychъ przedъ dwoma laty pod Cosenza dwóchъ oficerowъ morskich.

— Architektъ Romano, który wybudował nowy pałacъ dla Xięcia Metternicha, przeznaczony na mieszkanie dla Xięcyń-wdowy po jego śmierci, powołany został do Stambułu, w celu wzniesienia dla Sultana nowego pawilonu nad Bosphorem.

— Siła lądowa Austrii składa się jakъ następuje: Piechota liniowa: 58 półków, 20 batalionowъ grenadyerowъ, 6 batalionowъ garnizonowychъ; piechota lekka: 1 półkъ strzelcówъ Tyrolskichъ, 12 batalionowъ strzelcówъ, 17 półkówъ nazwanychъ pogranicznymi, 1 batalionъ Illiryzczykowъ; jazda: 8 półkówъ kirassyerowъ, 6 półkówъ dragonowъ, 4 półki lekkichъ strzelcówъ, 12 półkówъ huzarów, 4 półki ułanowъ; artylerya: 5 półkówъ artylleryi, oddziałъ bombardyerowъ, oddziałъ ogniowъ sztucznychъ; korpusy techniczne: półkъ pionierowъ, saperowъ, minierowъ; a nadto korpusъ pociągowъ złożony zъ 4,000 ludzi; ogółemъ 398,507 ludzi. — Armia austriacka liczy terazъ 9 Feldmarszałkowъ, 20 Jenerałowъ artylleryi i jazdy, 26 Feldmarszałkowъ-Porucznikowъ, 119 Jenerałowъ i 213 Półkownikowъ. W porównaniu do innychъ krajowъ niemieckichъ, liczba oficerowъ nie jestъ znaczna. Pensye są następujące: Feldmarszałekъ ma 833 zł. reń. miesięcznie i 12,000 zł. reń. stołowego rocznie; Jenerałъ artylleryi 666 zł. reń. i 8,000 zł. reń. na stoł; Półkownikъ 149 zł. reń.; Kapitanъ 75 zł. reń.; Porucznikъ 25 zł. reń. miesięcznie.

Prezburg, 27 września.

W dniu dzisiejszymъ ogłoszony został dekretъ Cesarzowski, zwołujący Sejmъ Węgierski na dzień 7 listopada.

— Xiążę Węgierski Kopacz, Prymas państwa, zakończył tu życie po krótkiejъ chorobie. Osierocona po nimъ katedra, może być opróżniona, według praw Węgierskichъ, przezъ latъ osmъ; a że Xiążę Prymasъ ma 600,000 reńskichъ rocznego dochodu, summa ta przeto znaczny skarbъ zasilі. Zmarły Xiążę Prymasъ zostawiłъ półtora miliona reńskichъ majątku prywatnego; przytѣmъ wznosiłъ swoimъ kosztemъ kościółъ katedralny w Gran.

Lwów, 25 września.

Wielkie chmury sarańczy, które przy końcu zeszłego miesiąca zjawiły się na Wołoszczyźnie i w Bessarabii dotarły już do Xięstwa Siedmiogrodzkiego i mogą niewątpliwie nawiedzić Galię. Wprawdzie w tѣraжнѣjszejъ części roku, po skończonychъ żniwachъ, mniej będą szkodliwe, jednakże mogą zupełnie zniszczyć zasiewy jesienne, a

того оставить янца, и вѣсною новое племя саранчи истребить всѣ надежды земледѣльца. Мѣстное правительство издало циркуляръ, чтобы жители старались по возможности истреблять это вредное насекомое.

— Находящаяся въ Галиции войска будутъ впредь состоять на мирномъ положеніи; это значительно уменьшитъ государственные расходы.

Франція.

Парижъ 27 Сентября.

Послѣ большаго смотра войскъ въ Компьенѣ, Король вмѣстѣ съ своимъ семействомъ возвратился въ 6 часовъ во дворецъ, гдѣ былъ большой обѣдъ, на коемъ также какъ и вчера находился персидскій посланникъ. На балу находились графъ Медемъ, поручикъ Фоксъ и много другихъ чужестранцевъ.

— Архіепископъ Парижскій, папѣскимъ посланіемъ къ духовенству своей епархіи, установить публичное молебствіе за Папу Пія IX-го и за успѣхи реформы, которую онъ предпринимаетъ. Молебствіе началось вчера: всѣ церкви были совершенно наполнены.

— Весьма много здѣшнихъ молодыхъ людей объявило письменно Папскому Нунцію, что они готовы, въ случаѣ нужды, служить волонтерами въ Папскомъ войскѣ.

— Въ журналѣ *Union Monarchique* было обнародовано третьяго дня, что Нарваэзъ находится въ Парижѣ, что 16-го числа вспыхнуло въ Мадридѣ движеніе войскъ; что оно обнаружено было англійскимъ посланникомъ, что Нарваэза хотѣли арестовать, но Королева воспротивилась сему, и въ слѣдствіе сего Нарваэзъ отправился въ Парижъ. Наконецъ присовокуплять этотъ журналъ, что Сerrano перешелъ на сторону Модерасовъ, и что черезъ недѣлю Нарваэзъ, при содѣйствіи его и министра Гойна будетъ провозглашенъ въ Мадридѣ Диктаторомъ(?). Въ *Journal des Débats* сообщаютъ также, согласно симъ извѣстіямъ, что 18 числа Нарваэзъ проѣзжалъ чрезъ Бордо слѣдуя въ Парижъ. — Между тѣмъ слухи эти оказались неосновательными; чрезъ Бордо, правда, проѣзжалъ Нарваэзъ, но только не маршалъ, а генералъ того же имени, который даже и не родственникъ перваго. Маршалъ, по послѣднимъ извѣстіямъ, вовсе не оставилъ Мадрита.

— Въ *Journal des Débats* напечатаны извѣстія изъ Алжиріи, подтверждающія донесеніе объ ударѣ, нанесенномъ вліянію, какою Абд-эль-Кадеръ имѣлъ на нѣкоторые мароккскія племена. Племена Гашемъ и Бени-Амеръ, которыя вышли изъ Алжиріи, и поселены были Императоромъ въ окрестностяхъ Феца, а потомъ возстали противъ него и хотѣли присоединиться къ Абд-эль-Кадеру, совершенно истреблены. Эмиръ не успѣлъ прибыть къ нимъ на помощь, и даже самъ былъ атакованъ берберійцами или мароккскими кабилами, и принужденъ къ оставленію риффской провинціи, гдѣ уже за два года уничтожена была имъ власть Абдеръ-Романа. Къ сему присовокупляютъ, что тотчасъ послѣ истребленія Бени-Амеровъ и Гашемовъ сынъ Абдеръ-Романа Сидъ Магомедъ и его Кандъ, пользуясь замѣшательствомъ приверженцевъ Эмира, и присоединивши къ своимъ войскамъ значительныя подкрѣпленія, разбили Абд-эль-Кадера при Тазѣ; что онъ же, отступивъ изъ Риффы въ землю Сандовъ, былъ постоянно преслѣдуемъ и разбитъ Бени-Оманами, у коихъ оставилъ свои припасы; и что наконецъ въ слѣдствіе этихъ разныхъ бѣдствій, скрылся въ ангадскую пустыню, которая находится на правомъ берегу рѣки Малуя. Поговариваютъ, будто бы онъ былъ раненъ, и разнесся даже слухъ о его кончинѣ, который однако оказался ложнымъ. Впрочемъ какъ бы то ни было, вліяніе, какое онъ имѣлъ исчезло покрайней мѣрѣ на время. Эти извѣстія служатъ подтвержденіемъ извѣстій, обнародованныхъ, за нѣсколько предъ симъ дней, въ Алжирскомъ Монитерѣ. Въ *Journal des Débats* присовокупляютъ съ своей стороны, что еще сомнительно овладѣлъ ли Абд-эль-Кадеръ Тазою.

— Объ Абдеръ Романѣ сообщаютъ, что онъ продолжаетъ жестоко обращаться Мароккскими жителями. Онъ совершаетъ путешествія по своему государству, захватываетъ плѣнниковъ, отсѣкаетъ имъ головы, уши и носы, среди рукаплеканій черныхъ своихъ солдатъ, самыхъ дикихъ людей всей страны. Если солдаты его завлабдуютъ какою либо де-

вицей, мѣлое поколение выгнѣе на вѣснѣ зъ яй зложено въ земли, знивецъы wszelkia nadzieje rolnika. Z tego powodu gubernium krajowe wydało okolnik, wzywając mieszkańców do wczesnego wyтѣпienia jaj tego szkodliwego owadu.

— Armia w Galicyi przechodzi na stopę pokoju, co znacznie umniejsza dotychczasowe wydatki.

ВѢСТУА.

Парижъ, 27 września.

Онегда, по великомъ преглядѣ войска в Компьенѣ, Крѳль wraz z swą rodziną powrócił o godz. 6-ěj do St. Cloud, gdzie był wielki obiad, na którym równie jak wczoraj znajdował się Poseł Perski. Na wieczorze znajdowali się: Hr. Medem, Porucznik Fox i wielu innych cudzoziemców.

— Arcybiskup Paryzki, zalecił listem Pastorskim duchowieństwu swojej diecezji, odprawić trzydniowe publiczne nabożeństwo za Papieża Piusa IX, i za pomyślność reformy przezeń przedsięwziętych. Nabożeństwo to zaczęło się wczoraj; wszystkie kościoły przepełnione są ludem.

— Wielu bardzo z tutejszej młodzieży, oświadczyli na piśmie Nuncyuszowi Papieżkiemu, iż gotowi są, w razie potrzeby, służyć w wojsku Papieżkiem, jako ochotnicy.

— Dziennik *Union Monarchique* doniósł był oнегда, że Narvaez znajduje się w Paryżu; że dnia 16 wybuchło w Madrycie poruszenie wojskowe; że Poseł angielski je odkrył, że Narvaeza chciao aresztować, ale Królowa sprzeciwiła się temu, i że Narvaez w skutek tego wyjechał do Paryża. W końcu dodał rzeczony dziennik, że Serrano przeszedł do stronnictwa Moderatów, i że w przeciągu tygodnia Narvaez, za pomocą jego i Ministra Goyena, zostanie w Madrycie Dyktatorem (?). *Journal des Débats* doniósł był także zgodnie z powyższemi wiadomościami, że Narvaez przejeżdżał d. 18 przez Bordeaux, udając się do Paryża. — Tymczasem wszystkie te wieści okazały się fałszywemi; przez Bordeaux przejeżdżał wprawdzie Narvaez, ale nie Marszałek, tylko Jenerał tegoż samego nazwiska, który nawet nie jest krewnym tamtego. Marszałek zaś, według ostatnich wiadomości, wcale nie opuszczał Madrytu.

— *Journal des Débats* zawiera nowiny z Algieryi, potwierdzające wiadomość o wielkiej klęsce, której doznał wprawdzie nie sam Abd-el Kader, lecz urok jego jakim umiał się otoczyć w oczach niektórych pokoleń marokańskich. Pokolenia Haszem i Beni-Amer, które wywedrowawszy z Algieryi, osiedlone zostały przez Cesarza w okolicach Fezu, a potem powstały przeciwko niemu i chciały się połączyć z Abd-el-Kaderem, zostały całkiem wyтѣпione. Emir nie mógł im zdążyć na pomoc, a nawet sam był atakowany przez Berberyjczyków czyli Kabyłów marokańskich, i zmuszony do opuszczenia prowincyi Riff, gdzie od dwóch lat nieweczył władzę Abder Rhamana. Dodają, że zaraz po wyтѣпieniu Beni-Amerów i Haszemów, syn Abder-Rhamana, Sid Mohamed, i jego Kaid, korzystając z popłochu stronników Emira i przyłączywszy do swego wojska liczne posiłki, porazili Abd-el-Kadera od strony Tazy; że tenże, cofnawszy się z Riff, do krainy Saidów, był aż tam ścigany i pobity albo zdradzony przez Beni-Omanów, u których pozostawił swe składy; że nakoniec, w skutku tych różnych klęsk, schronił się na pustynię Angad, na prawy brzeg rzeki Malui. Mówiono, że był raniony, rozszła się nawet wieść o jego śmierci, ale ta zaraz okazała się fałszywą. Jakkolwiek błął, omamienie, jakim się otoczył, znikło przynajmniej na chwilę. Nowiny te są potwierdzeniem wiadomości ogłoszonych przed kilką dniami w *Monitorze Agierskim*. *Journal des Débats* dodaje ze swęj strony, że ulega jeszcze wątpliwości, czy Abd-el-Kader opanował nawet był Tazę.

— O Abd-er-Rhamanie donoszą, że nie przestaje okrutnie obchodzić się z mieszkańcami Marokku. Wykonywa najazdy w swoim własnym kraju, zabiera jeńców, ucina im głowy, uszy i nosy, wśród okłasków czarnych swoich żołnierzy, najdzikszego narodu z całego państwa. Skoro żołnierze jego opanują jaką wieś, do której się było schroniło kilku buntowników, natychmiast niszczą ją ogniem

ревнею, въ которой скрываются мятежники, тотчасъ постребляютъ всеогнемъ и мечемъ, разрушаютъ жилища, отыскивая мятежниковъ или скрытыхъ кладовъ. Народонаселеніе истребленныхъ племенъ Гашемовъ и Дуаровъ, простиралось будто бы до 12—15,000 чел. Муцивъ всѣхъ перерѣзали, дѣтей потопили въ рѣкахъ, а женщинъ, какъ добычу, раздѣлили между мароккскими солдатами.

— Изъ Гибралтара пишутъ отъ 15-го числа с. м.: что Гибралтарскій губернаторъ, сэръ Робертъ Вильсонъ, съ большимъ участіемъ занимается свиданіемъ, должнствующимъ послѣдовать между Абдеръ-Кадеромъ и Мелильскимъ губернаторомъ. Кажется, что отнынѣ эмиръ будетъ постоянно производить сношенія чрезъ сей пунктъ со своими агентами въ Гибралтаръ, а также пребывающими въ другихъ мѣстахъ.

— Отъ исправляющаго должность Алжирскаго генералъ-губернатора получено донесеніе, что онъ, посредствомъ своихъ агентовъ, развѣдалъ о пребываніи въ лагерь Абд-эль-Кадера какого-то Лёгера, прибывшаго по особому порученію англійскаго правительства.

— Въ *Courrier* сообщаютъ изъ Сиринъ, что положеніе сей злосчастной страны снова возбуждаетъ опасеніе. Въ слѣдствіе покушеній со стороны Друзовъ, вспыхнули новые раздоры. Марониты, не находя защиты со стороны Франціи, вознамѣрились обратиться къ Папѣ.

28 Сентября.

Генералъ-губернаторъ Алжиринъ, герцогъ Омальскій, выѣхалъ сегодня изъ Сенъ-Клу въ 8 часовъ утра въ Буржъ, откуда, по желѣзной дорогѣ, поѣдетъ въ Марсель. Изъ Марсели герцогъ поѣдетъ въ Тулонъ, откуда 2 Октября отправится въ Африку.

— Подписаннымъ вчера Королевскимъ постановленіемъ маршалъ Сульть возведенъ въ званіе генералъ-маршала. Въ Монитерѣ присовокупляютъ, что Король жалуетъ герцога Далматскаго почетнымъ титуломъ, сдѣлалъ для него то же самое, что въ 1660 году сдѣлано было для Тюрена, а въ 1732 году для маршала Виллара, въ награду оказанныхъ ими заслугъ.

— Въ одномъ изъ журналовъ пишутъ, что званію генеральнаго маршала присвоено, въ числѣ прочихъ привилегій то, что онъ въ торжественныхъ случаяхъ идетъ вмѣстѣ съ принцами крови и при созваніи маршаловъ, предѣлательствуетъ въ ихъ совѣтѣ.

— Король объявилъ желаніе, чтобы статуя маршала Удино, поставлена была въ версальскомъ музее.

— Въ Римѣ будетъ издаваться журналъ, подъ названіемъ *Courrier de Rome*, редакторомъ коего будетъ Г. Гранье де Касаньякъ. Французское правительство назначило ему денежное пособіе.

— Генералъ Примъ, гр. Рейсъ, проживъ нѣсколько времени въ Парижѣ, воспользовался дарованною амнистіею и выѣхалъ въ Мадридъ.

— Бонелли, генеральный секретарь республики Сан-Марино, прибылъ въ Парижъ, съ особымъ порученіемъ.

29 Сентября.

Его Величество Король смотрѣлъ вчера войска, выступающія изъ Парижа, Версаля и Версаля. Въ Королевской свитѣ находились принцы—Жуэвильскій и Монпансьберскій. По окончаніи смотра Король раздавалъ знаки отличія нижнимъ чинамъ.

— Г-нъ Ромень-Дэфоссъ пожалованъ въ контръ-адмиралъ.

— Г-нъ Теть все еще содержится въ тюрьмѣ *Conciergerie* и въ официальныхъ журналахъ опровергаютъ слухъ, будто намѣревались перевести его въ больницу.

— Старшая изъ незамужнихъ дочерей герцогини Пралевъ опасно больна. Мать герцога, приготовленная къ этому печальному извѣстію своими родственниками, увѣдомлена наконецъ о несчастномъ случаѣ въ ея семействѣ.

— Въ *La Presse* сообщаютъ, что предприняли судебное изслѣдованіе въ конторахъ обществъ Парижско-Лионской и Лионско-Авиньонской желѣзныхъ дорогъ, для открытія акцій, которыя будто бы были подарены знатнымъ чиновникамъ. То что въ *La Presse* нехотѣли высказать, и что хорошо извѣстно, заключается въ томъ, что между знатными чиновниками состоитъ маршалъ Сульть и товарищъ статсъ-секретаря по военному министерству, Баронъ Мартинъ Дешнець. Это обнаружено по показаніямъ Г. Варнери, относительно конхъ нынѣ производится изслѣдованіе.

и мечемъ, lub rozwalają domy szukając buntowników, lub ukrytych skarbów. Ludność wytopionych plemion Haszemów i Beni-Amerów, wynosiła 12—15,000 głów. Wszystkich mężczyzn wycięto w pień; dzieci potopiono w rzekach, a zaś kobiety, jako zdobycz, rozdzielone zostały między marokańskich żołnierzy.

— Z Gibraltaru piszą pod d. 15 b. m.: „Gubernator Gibraltaru Sir Robert Wilson, zajmuje się bardzo troskliwie zjazdem, jaki ma nastąpić między Abd-el-Kaderem a Gubernatorem Melilli. Zdaje się, że odtąd Emir za pośrednictwem tej twierdzy będzie utrzymywał związki z agentami swemi tu w Gibraltarze, i gdzie indziej przebywającymi.

— Tymczasowy Gubernator Generalny Algierji miał doniesić rządowi, o polycie w obozie Abd-el-Kadera, angielskiego agenta, imieniem Leger, który przez rząd angielski w szczególnym poleceniu do Emira przysłany został.

— *Courrier* donosi z Syrii, że położenie tego nieszczęśliwego kraju wzbudza znowu obawę. W skutku zamachów ze strony Druzów, wybuchły nowe rozterki. Maronici, nie znajdując pomocy u Francji, postanowili udać się po nią do Papieża.

Dnia 28 września

Xiążę Aumale, Gubernator Generalny Algierji, wyjechał dziś z St. Cloud o godzinie 8 ej rano, udając się do Bourges, skąd odbędzie drogą żelazną podróż do Marsylii, następnie uda się do Tulu, a stamtąd 2-go października odpłynie do Afryki.

— Postanowieniem Królewskim, podpisanem w dniu wczorajszym, Marszałek Soult mianowany został Generalnym Marszałkiem Francji. *Monitor* w części nieurzędowej dodaje, że Król udzielając Xięciu Dalmacyi ten tytuł honorowy, uczynił dla niego to samo, co w roku 1660 zrobiono dla Marszałka Turenusza a w 1732 dla Marszałka Villars, w nagrodę ich znakomitych i chwalebnych zasług.

— Czytamy w jednym dzienniku, że jednym z przywilejów Marszałka Generalnego jest, iż podczas uroczystości publicznych w Paryżu, postępuje w gronie Xiążąt krwi i z urzędu przewodniczy naradom Marszałków, gdy wynika potrzeba ich zwołania.

— Król postanowił, aby posąg Marszałka Oudinot umieszczony został w muzeum Wersalskiem.

— W Rzymie ma wkrocie wychodzić dziennik francuzki, pod nazwą *le Courier de Rome*. Redaktorem tego pisma będzie P. Granier de Cassagnac; rząd francuzki przyrzekł mu ze swej strony pomoc pieniężną.

— Jeneral Prim, Hrabia Reuss, który czas niejaki bawił w Paryżu, korzystając z udzielonej mu amnestji, wyjechał do Madrytu.

— Bonelli, sekretarz Jeneralny rządu Rzeczypospolitej San-Marino, przybył do Paryża w szczególnem poleceniu.

Dnia 29 września

Wczoraj odbywał Król przegląd wojsk, wychodzących z Paryża, Vincennes i Wersalu. W poczie tawarzystwym Monarsze znajdowali się Xiążęta Joinville Montpensier. Po odbyciu przeglądu rozdał Król znaki honorowe podoficerom i żołnierzom.

— P. Romain Desfosses mianowany został Kontr-Admiralem.

— P. Teste jest jeszcze w więzieniu Conciergerie, a dzienniki rządowe zbijają pogłoskę, jakoby miał być przeniesiony do szpitala.

— Najstarsza z niezamężnych córek Xiężny Praslin złożona jest niebezpieczną chorobą. Matka zaś Xięcia, po dostatecznem przygotowaniu, zawiadomiona została przez krewnych o wszystkich smutnych wypadkach, które się wydarzyły w jej rodzinie.

— *La Presse* donosi, że przedsięwzięto sądowe śledztwo w biurach towarzystw Paryżko-Lyonskiej i Lyonsko-Awignonskiej kolei żelaznych, dla odkrycia śladów akcyj, które miały być udzielone wysokim urzędnikom. Co ten dziennik nie chciał powiedzieć, a co jest powszechnie wiadomem, to, że pomiędzy temi wysokimi urzędnikami figurują Marszałek Soult i Baron Martineau Deschreuz. Podsekretarz Stanu w ministerstwie wojny. Jest to skutek denuncjacji P. Warnery, względem której rozpoczęte zostało śledztwo.

А н г л и я .

Лондонъ, 28 Сентября.

Сегодня, въ Осборнгоузъ, на островъ Вайтъ будетъ засѣданіе тайнаго совѣта, на которомъ предложень будетъ на утверженіе проектъ благодарственной молитвы за нисносланіе обильнаго урожая, и назначень день для совершенія молебствій. Слышно, что это молебствіе будетъ происходить въ Воскресенье 10 или 17 Октября. На другой день прибудутъ въ столицу всѣ министры и займутся разсмотрѣніемъ проектовъ, кои имѣютъ быть предложены парламенту. Съѣздъ министровъ отнюдь не подастъ повода къ скорѣйшему созванію парламента, который соберется въ урочное время.

— Въ *Times*, по случаю назначенія г-на Гизо председателемъ кабинета, дѣлаютъ замѣчаніе, что теперешняя политика французскаго кабинета вовсе не сходствуе съ тою, которою онъ руководствовался при образованіи онаго въ 1840 году. Далѣе пишутъ, что маршалъ Сульть не раздѣлялъ политическихъ мнѣній царствующей фамиліи, что политика эта начала преобладать послѣ его вступленія, и что при Г. Гизо, она совершенно овладѣетъ кормиломъ правленія.

— Принцъ Албертъ пріѣхалъ вчера въ Портзи, и при многочисленномъ стеченіи народа присутствовалъ при закладкѣ тамъ больницы. Послѣ чего возвратился на островъ Вайтъ.

— Въ *Observer* пишутъ, что знатнѣйшіе купцы и банкиры намѣрены собраться для совѣщаній о мѣрахъ клонящихся къ упроченію денежныхъ курсовъ.

— Несмотря на многочисленныя банкротства, уже объявленныя въ послѣднее время ожидаемыя впредь, по мнѣнію газеты *Times* и *Morning Chronicle*, торговля находится вообще въ хорошемъ положеніи. Несостоятельности подверглись по большей части тѣ лишь купеческіе дома, которые предалися было излишнимъ хлѣбнымъ спекуляціямъ; единственное несчастье состоитъ въ томъ, что число ихъ гораздо-значительнѣе чѣмъ сначала полагали.

— Въ *Times* пишутъ, что старинный домъ Кокерилля и комп. прекратилъ платежъ по своимъ векселямъ. Долги этого дома простираются до 600,000 ф. ст.

— Долги герцога Букингамскаго составляютъ до 1,800,000 ф. ст. Кажется, что вѣрители понесутъ большіе убытки, потому что до сихъ поръ, по поводу сопротивленія, только часть движимостей и прочаго имущества герцога поступила въ продажу.

— Военный Корабль *Bramble* овладѣлъ новою Гвинеею отъ имени Королевы; тамъ имѣетъ быть основано поселеніе для преступниковъ.

И т а л і я .

Римъ, 9 Сентября.

Вчерашнее празднество (въ день Рождества Богородицы) было одно изъ самыхъ величественныхъ и блистательныхъ. На народной площади (*Piazza del Popolo*) стояла еще колоссальная статуя Пія IX; у пьедестала, украшеннаго вмѣсто надписи декретомъ объ амнистіи, напротивъ Монте-Пинчіо, на возвышеніи, къ которому вели четыре ступени, сооружень былъ великолѣпный тронъ, прислоненный къ огромной стѣнѣ, составленной изъ шелковыхъ ковровъ желтаго, краснаго и бѣлаго цвѣта. Передъ трономъ, на высокихъ пьедесталахъ, покрытыхъ приличными надписями, стояли четыре фигуры: Благоразумія, Правосудія, Умѣренности и Силы. Полъ былъ украшенъ превосходною мозаикою изъ плодовъ и цвѣтовъ. Все вмѣстѣ, равно какъ и площадь, съ своими оркестрами и галереями, представляло истинно-волшебное зрѣлище. Всѣ зданія и дворцы улицы Корсо были великолѣпно украшены коврами, вѣнками и надписями. Прекраснѣйшая погода благоприятствовала празднеству. Войска, находящіяся еще въ Римѣ, и около 2,000 человекъ гражданскаго гвардіи были разставлены на народной площади. Когда Папа вышелъ изъ церкви *S. Maria del Popolo* и вступилъ на тронъ, отовсюду раздались восторженныя восклицанія. Благословивъ народъ, Папа удалился. Вечеромъ поминутая площадь и городъ были иллюминированы.

— Генераль, герцогъ Пампео Габриелли, назначень военнымъ министромъ съ титуломъ *Prepresidente delle armii* на мѣсто монсеньора Медичи-Спада.

— Папа отправилъ въ Стамбулъ живописца Рубіо, съ тѣмъ, чтобы написалъ для него портретъ Султана. Султанъ принялъ его весьма ласково, и нѣсколько-

А н г л и я .

Лондонъ, 28 września.

Дзisiaj odbywa się tajna rada w pałacu Królowej Osbornehouse na wyspie Wight, na której ma być przyjęta formuła modlitwy dziękczynnej za obfite żniwa, tudzież wyznaczony dzień do obchodu tej uroczystości. Mówią, że tym razem odbywać się będą modły w Niedzielę 10 lub 17 października. Nazajutrz zjadą się wszyscy Ministrowie do stolicy, i zaczną odbywać zwykłe narady nad projektami, które Parlamentowi przełożone być mają. Zjazd Ministrów nie wpłynie bynajmniej na wcześniejsze zwołanie parlamentu, który dopiero w zwykłym zbierze się czasie.

— *Times*, a powodu mianowania P. Guizot Prezesem Ministrów, czyni uwagę, że terażniejsza polityka gabinetu francuzkiego, zupełnie się różni od polityki tegoż gabinetu przy jego zawiązaniu w 1840 roku. Utrzymuje dalej, że Marszałek Soult nie podzielał polityki panującego domu, że ta dopiero po jego wejściu do gabinetu nabrała przewagi, a teraz pod P. Guizot ster rządu owładnie.

— Xiążę Albert udał się wczoraj do Portsea, gdzie w obec nader licznego zgromadzenia ludu, założył kamień węgielny do mającego wznieść się szpitala. Dokonawszy tego obrzędu wrócił na wyspę Wight.

— *Observer* donosi, że znakomici kupcy i bankierowie krajowi abiorą się na kongress, w celu naradzenia się nad środkami, mającymi na celu nadanie stosunkom pieniężnym lepszej i bezpieczniejszej podstawy.

— Pomimo licznych bankructw, które w ostatnim czasie zaszły i jeszcze są oczekiwane, według zdania gazet *Times* i *Morning-Chronicle*, handel w ogółności jest w dobrym stanie. Upadłości bowiem spotkały po największej części tylko te domy, które się dały uwieść zbyt niemi spekulacyom zbożowym; jedynem nieszczęściem jest, że ich liczba daleko jest większa niż się tego spodziewano.

— *Times* donosi, że starożytny dom handlowy Cockerill i spółka zawiesił swoje wypłaty. Stan bierny rzeczonogo domu wynosi 600,000 funt. szter.

— Długi Xięcia Buckingham mają wynosić około 1,800,000 f. szt. Zdaje się, iż wierzyciele wielkie ponoszą straty, dotychczas bowiem sprzedaż ruchomości i dóbr Xięcia, z powodu prawnego oporu, tylko w części uskuteczniła być mogła.

— Okręt wojenny *Bramble* zajął w posiadanie Nową Gwineę w imieniu Królowej; ma tam być założona osada karna.

W a o s z a .

Rzym, 9 września.

Wczorajsza uroczystość (Narodzenia N. P. M.) była jedną z najwspanialszych i najświetniejszych w Rzymie. Na placu Ludu (*del Popolo*) stał jeszcze kolosalny posąg Piusa IX; u podstawy jego, ozdobionej, zamiast napisów, dekretem o amnestyi, naprzeciw góry Monte-Pincio, na wzniesieniu o czterech stopniach, umieszczony był wspinały tron, oparty o wielką ścianę utworzoną z jedwabnych dywanów żółtego, czerwonego i białego koloru. Przed tronem, na wysokich podstawach, okrytych stosownymi napisami, stały cztery figury: Mądrości, Sprawiedliwości, Umiarowania i Moocy. Podnoże tronu było ozdobione najpiękniejszą mozaiką z owoców i kwiatów. Wszystko to, razem z przepysznym placem, orkiestrami i krugankami, przedstawiało prawdziwie czarujący widok. Wszystkie gmachy i pałace ulicy *Corso* były wspaniale ozdobione kobiercami, girlandami i napisami. Najpiękniejsza pogoda sprzyjała tej uroczystości. Wojska znajdujące się jeszcze w Rzymie i około 2,000 ludzi gwardyi narodowej, były uszykowane na placu *del Popolo*. Gdy Papież wyszedł pieczo z kościoła *St. Maria del Popolo* i zasiadł na tronie, zewsząd ozwały się najżywsze okrzyki uniesienia. Udzieliwszy Apostolskie błogosławieństwo, Papież wrócił do swego pałacu. Wieczorem, plac Ludu i miasto były rześcicie oświecone.

— Jenerał, Xiążę Pompeo Gabrieli, został mianowany Ministrem wojny z tytułem *Prepresidente dette armii*, w miejsce Monsignora Medici Sada.

— Przed niejakim czasem Papież posłał do Sтамбула malarza Rubio z poleceniem zdjęcia dlań portretu Sultana. Sultana przyjął najuprzejmiej artystę i po kilkakroć, z

разъ, съ большимъ удовольствіемъ сидѣлъ передъ нимъ для снятія сказаннаго портрета во весь ростъ. Г. Рубіо отправился уже 27 минувшаго мѣсяца съ портретомъ изъ Константинополя въ Чивитавеккію.

— Французскій писатель Балледье (*Balleydier*) въ недавно изданномъ сочиненіи: „Римъ и Пій IX“ рассказываетъ слѣдующій трогательный анекдотъ. Однажды, съвозъ пеструю Швейцарскую Стражу, протѣснился къ Папѣ Пію IX мальчикъ и подалъ ему просьбу, написанную имъ самимъ. Просьба была слѣдующая: „Святѣйшій отецъ! у меня бѣдная, больная мать; я еще такъ малъ, что не могу содержать ни ея, ни себя. Жестокой хозяйнѣ гонить насъ изъ дому, потому что мы не можемъ заплатить ему четырехъ пиастровъ, которые должны за квартиру. Ахъ, какъ бы мы были счастливы, если бы имѣли четыре пиастра! Святѣйшій отецъ, дай мнѣ взаймы четыре пиаstra; когда выросту, отдамъ ихъ тебѣ.“ Эта просьба тронула Пія. Онъ приказалъ немедленно дать мальчику десять пиастровъ. „Нѣтъ, мнѣ нужно только четыре пиаstra,“ вскричалъ обрадованный мальчикъ. Пій склонился къ ребенку, положилъ руку ему на голову, и сказалъ растроганнымъ голосомъ: „Возьми: четыре пиаstra себѣ, а шесть твоей матери; покуда ты не вырастешь, я буду платить за квартиру.“

Ливорно, 9 Сентября.

Вчерашній день былъ праздникомъ для всѣхъ жителей здѣшняго города. Всѣ сословія, всѣ вѣроисповѣданія соединились для общаго, братскаго торжества. Иностранцы, которые здѣсь живутъ или случайно находятся, не захотѣли отстать отъ прочихъ, и въ ликующихъ толпахъ народа можно было видѣть Англичанъ, Грековъ, Германцевъ. Съ раннаго утра до поздней ночи на улицахъ и площадяхъ города гремѣла музыка, развѣвались флаги и раздавались шумныя, радостныя восклицанія. Слишкомъ десять тысячъ человекъ съѣхалось по желѣзной дорогѣ изъ окрестностей, и всѣ сосѣдніе города прислали по корпусу музыкантовъ. Утромъ, на большой площади передъ соборомъ, проиграло *Te Deum*; а послѣ полудня, на новой площади, открыта статуя великаго герцога, къ чему были приглашены также иностранные консулы. Потомъ, посредъ восторженныхъ восклицаній, былъ проигранъ дилетантами и дилетантками гимнъ Пію IX-му. Всѣ обнимались, на глазахъ многихъ сверкали радостныя слезы. Бѣдные были богато одѣлены. Не нужно, кажется, говорить, что это ликованіе, этотъ народный восторгъ произведены извѣстіемъ объ учрежденіи національной гвардіи. Никакіе беспорядки не возмутили общаго торжества, которое, напротивъ, послужило къ примиренію многихъ лицъ и даже цѣлыхъ семействъ, дотолъ враждовавшихъ между собою.

— Моденское Герцогство послало войска къ Тосканской границѣ безъ предварительнаго извѣщенія, и очень стѣснило сообщеніе чрезъ границу, такъ что никто изъ жителей Тосканы не пропускается чрезъ Моденскую границу безъ паспорта. Это очень неприятно для жителей Пиетрасанты, которые находятся въ ежедневныхъ живыхъ сношеніяхъ съ Массою. Уже вчера были посланы отсюда войска въ Пиетрасанту, для наблюденія за Моденцами. — Герцогъ Лукскій оставилъ свои владѣнія, издавъ декретъ, которымъ поручаетъ управленіе оными регентству. Причиною этой мѣры приводитъ герцогъ разстроенное здоровье. Регентство состоитъ изъ президента, маркиза Мацарозы, и государственныхъ совѣтниковъ. Оно занимается теперь составленіемъ болѣе свободныхъ законовъ тисненія, постановленіемъ о гражданской гвардіи и устройствомъ финансоваго положенія, повидимому неблестящаго.

— *Allgemeine Zeitung* получила прямыя извѣстія изъ Сициліи, доходящія до 6-го Сентября. Въ этихъ извѣстіяхъ увѣряютъ, что безпокойства въ Калабріи продолжаются, и что на островѣ Сициліи господствуетъ мрачный духъ, предвѣщающій мало добраго. При безпокойствахъ, происходившихъ въ Мессинѣ 2-го Сентября, мятежники разогнаны нѣсколькими выстрѣлами картечью. Впрочемъ, до шестаго числа, безпокойства не возобновлялись.

наибольшую przyjemностію, сидѣлъ передъ нимъ для маляванія рѣзченнаго портрета въ całej postaci. P. Rubio odpłynął już z wizerunkiem 27 go z. m. ze Stambułu do Civitavecchia.

— Pisarz francuzki Balleydier, w świeżo ogłoszonym dziele: „Rzym i Pius IX“, opowiada następną kłiwą anegdotę. Razu jednego, przecisnął się przez szeregi Szwajcarskiej Gwardji do Papieża Piusa IX chłopczyk, i wręczył mu prosbę przez siebie napisaną. Prośba była następującego brzmienia: „Najświętszy Ojcze! mam ubogą, chorą matkę; ja zaś jestem tak mały, że nie mogę ani jej ani siebie utrzymać. Okrotny gospodarz wypędza nas z domu dla tego, że nie możemy zapłacić mu czterech piastrow, któreśmy za mieszkanie winni. Ach! jakżebyśmy byli szczęśliwi, gdybyśmy mieli cztery piastry! Najświętszy Ojcze! pożycz mi cztery piastry; skoro wyrosnę, zwrócę je tobie.“ Prośba ta wzruszyła Papieża. Rozkazał natychmiast wyliczyć chłopcowi dziesięć piastrow. „Nie, mnie tylko potrzeba cztery piastry“, zawołał uradowany chłopiec. Pius nachylił się ku niemu, położył mu rękę na głowie i rzekł rozczulonym głosem: „Weź: cztery piastry dla siebie, a sześć dla twojej matki. Dopóki nie wyrosniesz, ja będę płacił za mieszkanie.“

Ливорно, 9 września.

Dzień wczorajszy był dniem świątecznym dla wszystkich mieszkańców tutejszego miasta. Wszystkie stany, wszystkie wyznania, połączyły się w obchodzie ogólnej, braterskiej uroczystości. Cudzoziemcy, tak zamieszkali ciągle, jako też znajdujący się tu chwilowo, nie chcieli odłączać się od innych, i wśród radośnych tłumów ludu można było dostrzeżać Anglików, Greków i Niemców. Od samego rana do późnej nocy, na ulicach i placach miasta brzmiała muzyka, powiewały chorągwie i rozlegały się radośne okrzyki. Przeszło dziesięć tysięcy osób przybyło żelazną drogą z okolic, a wszystkie pobliskie miasta nadeszły po chorze muzyków. Rano, na wielkim placu przed katedrą, odśpiewano *Te Deum*, a po południu na nowym placu postawiony został posąg Wielkiego Xięcia, na który to obrzęd zaproszeni też byli zagraniczni Konsulowie. Następnie, wśród najwyższych okrzyków, został odśpiewany przez amatorów i amatorki hymn na cześć Piusa IX. Wszyscy się uściskali nawzajem, a w wielu oczach jaśniały łzy radości i rozczulenia. Ubodzy otrzymali hojną jałmużnę. Niema zda się potrzeby dodawać, że ta radość, ten zapal ludu zostały wywołane wiadomością o ustanowieniu gwardji narodowej. Żadne zaburzenie nie naruszyło tej publicznej uroczystości, która owszem przyczyniła się do pojednania wielu osób, a nawet całych rodzin, dotąd nawzajem sobie nieprzyjaznych.

— Xięstwo Modeny posłało wojska swoje ku granicom Toskanii, bez uprzedniego o tém zawiadomienia, co bardzo utrudniło stosunki pograniczne; tak dalece, iż nikt z mieszkańców Toskanii nie jest wpuszczony bez pasportu w granice Modeny. Okoliczność ta jest zwłaszcza nieprzyjemną dla obywateli Pietrasanto, którzy zostają w codziennych, ożywionych stosunkach z Massą. Już wczoraj były posłane stąd wojska do Pietrasanto dla obserwowania Modenczyków. — Xiążę Lukki opuścił swoje posiadłości, ogłoszwszy wprzód dekret, mocą którego zarząd kraju porucza Rejencyi. Za powód do tego kroku, podaje Xiążę ustąbiony stan swego zdrowia. Rejencya składa się z Prezydenta, Margrabiego Mazarosa i Radzców Stanu. Trudni się ona obecnie ułożeniem liberalniejszych praw w przedmiocie druku, ustawą dla gwardji narodowej, i urządzeniem skarbowości, która, jak się zdaje, nie jest w kwitującym stanie.

— *Gazeta Powszechna Augsburska* otrzymała wprost wiadomości z Sycylii, dochodzące do 6 września. W tych wiadomościach zapewniają, że zaburzenia w Kalabrii nie ustają, i że na wyspie Sycylii panuje duch ponurości, nie wiele dobrego rokujący. Przy zaburzeniach, które zaszły w Messynie, 2 września, buntownicy zostali rozproszeni kilku wystrzałami z dział. Zresztą, do 6 września, niepokojności się nie ponawiały.